

Hârezmî

yaklaşık 780 – 850 • Matematikçi ve gök bilimci

BU KÂĞIDIN DEĞERİ

YARDIMSEVERLİK

1 Oku

Hârezmî, bugünkü Özbekistan'da bulunan **Hârizm** bölgesinde doğdu. Bağdat'taki **Beytü'l-Hikme**'de (Bilgelik Evi) çalıştı; matematik, gök bilimi ve coğrafya üzerine eserler yazdı.

En ünlü kitabını, kendi anlatımıyla, insanların günlük işlerinde karşılaştıkları hesapları kolaylaştırmak için yazdı: miras paylaşımı, ticaret, arazi ölçümü ve kanal kazımı gibi işlerde herkes doğru hesap yapabilsin istiyordu. Bu kitapta bilinmeyen bulmanın yollarını adım adım, örneklerle anlattı.

Kitabın adında geçen "**cebr**" sözcüğü, bir eşitlikte eksilen terimi karşı tarafa ekleyerek tamamlamak anlamına gelir. Bugün okuduğun **cebir** dersinin adı bu sözcükten doğmuştur.

Biliyor muydun?

- Bir işi adım adım çözme yöntemi anlamına gelen **algoritma** sözcüğü, Hârezmî'nin adından türemiştir.
- Bugün kullandığımız rakamları ve onluk sayı sistemini tanıtan bir kitap da yazmıştır.
- Eserleri Latinceye çevrilmiş ve Avrupa'da yüzyıllarca okutulmuştur.

Yardımseverlik nedir?

Yardımseverlik; bilgini, emeğini ve imkânlarını karşılık beklemeden başkalarının işini kolaylaştırmak için kullanmaktır. Bildiğini paylaşmak da bir yardımdır.

2 Çöz

- 1) Hârezmî'nin "cebr" dediği işlemde eşitliğin iki tarafına aynı sayı eklenir. $x - 7 = 15$ eşitliğinde iki tarafa 7 eklendiğinde x kaç bulunur?

Cevap: $22 - x - 7 + 7 = 15 + 7 \rightarrow x = 22$.

- 2) Bir tüccar, sattığı kumaşın metre fiyatının 3 katından 12 lira fazlasına bir halı almıştır. Halının fiyatı 48 lira olduğuna göre kumaşın metre fiyatı kaç liradır?

Cevap: $12 - 3x + 12 = 48 \rightarrow 3x = 36 \rightarrow x = 12$.

- 3) Üç kardeş 840 lirayı paylaşacaktır. Ortanca kardeş küçüğün 2 katı, büyük kardeş ortancanın 2 katı kadar para alacaktır. Buna göre küçük kardeş kaç lira alır?

Cevap: $120 - x + 2x + 4x = 840 \rightarrow 7x = 840 \rightarrow x = 120$.

3 Sıra sende

Hârezmî bildiklerini herkesin işine yarasın diye yazdı. Sen, iyi bildiğin bir konuda bir arkadaşına nasıl yardım edebilirsin?

Bu bölümün tek doğru cevabı yoktur; öğrencinin kendi yaşamından örnek vermesi beklenir.

MATEMATİK BİZ

www.matematik.biz

Daha fazla matematik içeriği için bizi takip edin!

Çalışma kâğıtları • Testler • Oyunlar • Ders videoları

Web sitemiz

matematik.biz

Bütün içerikler burada

YouTube

youtube.com/@matematikbiz

Konu anlatımı ve soru çözümü videoları

Instagram

instagram.com/matematikbiz

Günlük sorular ve duyurular

Facebook

facebook.com/www.matematik.biz

Öğretmen ve veli paylaşımları

5. Sınıf

6. Sınıf

7. Sınıf

8. Sınıf

www.matematik.biz